

**Normatīvā vide CE marķējuma
ieviešanai konstrukciju
kokmateriāliem**

Kārlis Būmanis

**Meža un koksnes produktu pētniecības un
attīstības institūts**

ES būvizstrādājumu tirgus normatīvā vide

- Eiropas Būvizstrādājumu direktīvas 89/106/EEK pamatmērķis ir nodrošināt būvizstrādājumu brīvu plūsmu visu dalībvalstu kopējā tirgū, ar nosacījumu, ka šie būvizstrādājumi ir droši lietošanā
- Direktīva 89/106/EEK Latvijā ir transponēta ar Ministru kabineta 2001.gada 30.aprīļa noteikumiem Nr.181 „Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšanas kārtība reglamentētajā sfērā”
- Visās dalībvalstīs vienota un harmonizēta būvizstrādājumu atbilstības novērtēšanas sistēma
- Katras dalībvalsts nacionālā kompetence ir būvnoteikumi, nodrošinot atbilstību harmonizētajos standartos noteiktām tehniskām prasībām un klasifikācijas līmeņiem
- Pašlaik Eiropas Padomes Tehniskās harmonizācijas darba grupā tiek izskatīts Būvizstrādājumu regulas projekts. Eiropas Parlaments pēc optimistiskām prognozēm varētu apstiprināt Būvizstrādājumu regulu 2009.gada pavasarī/vasarā. Tādā gadījumā Regula stātos spēkā 2011.gada jūlijā

ES būvizstrādājumu tirgus normatīvā vide

ES būvizstrādājumu tirgus normatīvā vide

Prasību izvirzīšana

Prasību izpildīšana

ES normatīvi

Nacionālā
likumdošana

Standarti
(CEN, industrija, pētnieciskās institūcijas)

Nacionālie
normatīvi CE
marķēšanai

Nacionālie
pielikumi
Eirokodeksiem

Būvizstrādājumu
atbilstības
marķēšana
(CE marķējums)

Konstrukciju
projektēšanas
normatīvi
(Eirokodeksi)

Būvju un
konstrukciju
ilgtspējas
novērtēšanas
metodes

ES būvizstrādājumu tirgus
veidošana novēršot
tehniskās barjeras

Būvizstrādājumu
eksporta
veicināšana

Konstrukciju un
projektu eksporta
veicināšana

Būvju ilgtspējības
veicināšana

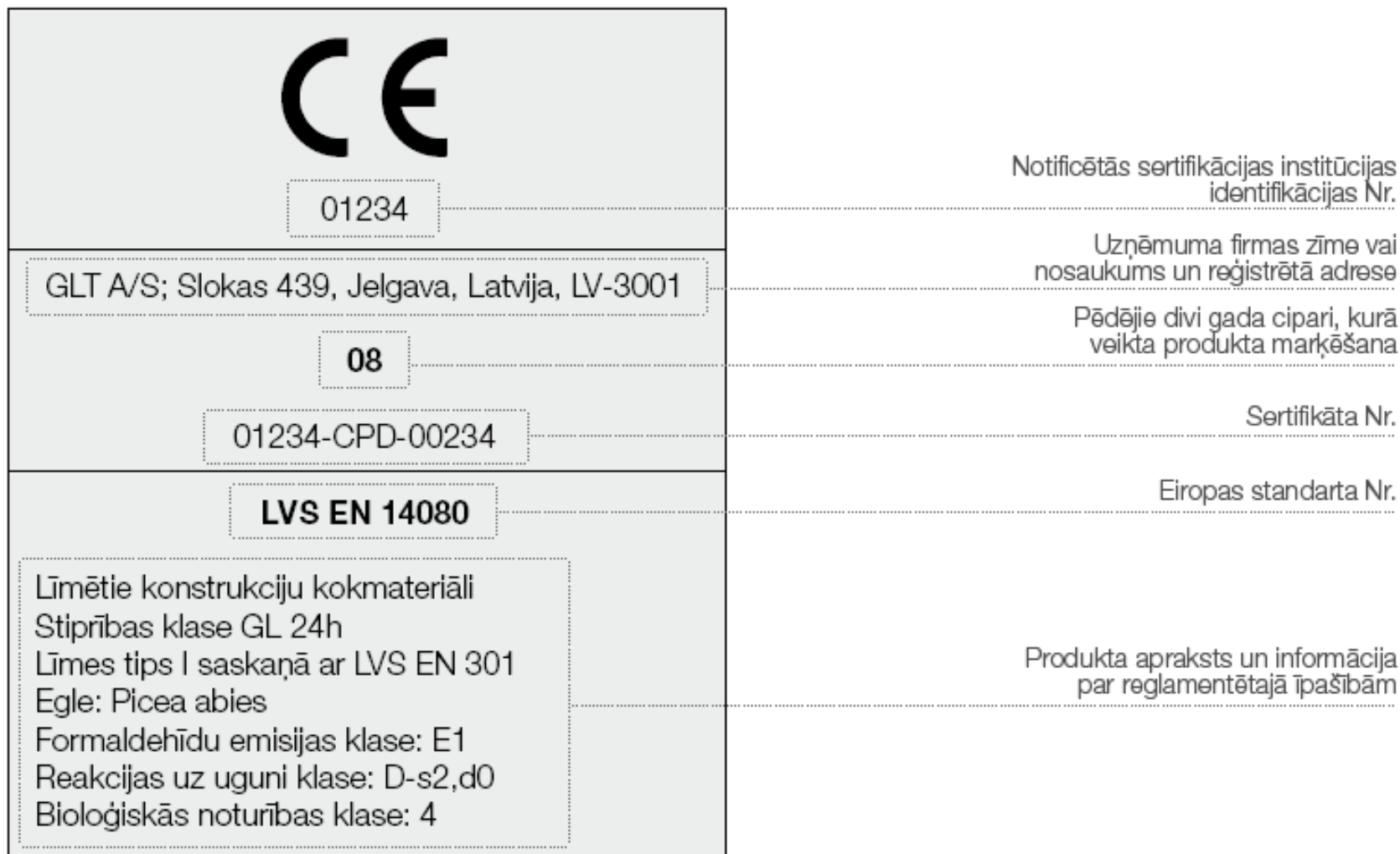
ES būvizstrādājumu tirgus normatīvā vide

- Būvizstrādājumu atbilstību apliecina marķējot tos ar CE
- Ar CE zīmi marķētu būvizstrādājumu var brīvi ievest un ievietot jebkuras dalībvalsts tirgū, bet tas nebūt nenozīmē, ka to var bez ierobežojuma iebūvēt jebkurā būvē
- Daudzās „vecajās” dalībvalstīs jau ilgi pirms ES dibināšanas tika izveidotas nacionālās kvalitātes apliecināšanas sistēmas. Lai gan Direktīva formāli to nepieļauj, tās joprojām darbojās kā vietējā tirgus aizsardzības instruments
- Lielbritānijā, Īrijā un Zviedrijā joprojām CE marķēšana nav obligāta, lai gan jānodrošina atbilstības apliecinājums direktīvai.

CE marķējums

- CE marķējums apliecina:
 - Produkta atbilstību noteiktam standartam
 - Marķējums satur noteiktas klases vai parametrus, kurus var izmantot aprēķinos
 - Produkta atbilstības novērtēšanas sistēmas pielietojumu
- CE marķējums informē gala lietotāju gan par produkta atbilstību, gan pielietojamību

CE marķējums (piemērs)

CE marķējums

- Vienīgais dokuments, saskaņā ar kuru ražotājs var veikt CE marķēšanu ir harmonizētā tehniskā specifikācija
- Pastāv 2 veidu šādi dokumenti:
 - Harmonizētie Eiropas standarti (hEN), kuru pielikumā ZA dotas norādes par CE marķējuma piemērošanu, sarakstu pēc Ekonomikas ministrijas ieteikuma "Latvijas standarts" publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"
 - Eiropas tehniskā apstiprinājuma vadlīnijas (ETAG) un apstiprinājumi (ETA), kas izmantojami produktiem, kuriem nav standarta, Ekonomikas ministrija publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"

Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšana

- Eiropas Standartizācijas organizācija CEN (hEN)

www.cen.eu

- Koksnes plātnes LVS EN 13986
- Līmēti konstrukciju kokmateriāli LVS EN 14080
- Konstrukciju kokmateriāli LVS EN 14081
- Koka stabi pārvades līnijām LVS EN 14229
- Konstrukciju elementi-kopnes LVS EN 14250
- Koka grīdas LVS EN 14342
- Konstrukciju kārtaini līmētā koksne (LVL) LVS EN 14374
- Apaļie konstrukciju kokmateriāli LVS EN 14544
- Savienotāji un stiprinājumi LVS EN 14545, 14592
- Koka paneļu elementi LVS EN 14372
- Masīvkoksnes apšuvums LVS EN 14915
- Konstrukciju kokmateriāli ar zobtapu savienojumu prEN 15497

Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšana

Koksnes plātnes (EN 13986)	Apr/2003	01/04/2004
Konstrukciju elementi -kopnes (EN 14250)	Sept/2005	01/06/2008
Konstrukciju LVL (EN 14374)	Sept/2005	01/09/2006
Koka grīdas (EN 14342)	Mar/2006	01/03/2009
Līmētie konstrukciju kokmateriāli (EN 14080)	Apr/2006	01/04/2010?
Konstrukciju kokmateriāli (EN 14081)	Sept/2006	01/09/2009?
Koka apšuvums (EN 14915)	Rudens/2007	01/06/2008
Koka stabi pārvades līnijām (EN 14229)	Pavasaris/2008	Pavasaris/2009?
Apalie konstrukciju kokmateriāli (EN 14544)	Pavasaris/2008	Pavasaris/2009?
Savienotāji (EN 14545) un stiprinājumi (EN 14592)	Pavasaris/2008	Pavasaris/2009?
Koka paneļu elementi (EN 14732)	Pavasaris/2008	Pavasaris/2009?

BRĪVPRĀTĪGI

OBLIGĀTI

Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšana

- Eiropas tehniskā apstiprinājuma organizācija EOTA (ETAG)

www.eota.be

- Koka karkasa ēku komplekti ETAG 007
- Iebūvējamo kāpņu būvkomplekti ETAG 008
- Viegla salikta šķērsriezuma koka sijas un kolonnas ETAG 011
- Gulbūvju būvkomplekti ETAG 012
- Koka konstrukciju trīsdimensiju caurumotie metāla savienotājelementi ETAG 015
- Rūpnieciski ražoti slodzi nesoši koka paneļi un čaulas ETAG 019

Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšana

	Kontroles metodes	Atbilstības novērtēšanas sistēmas					
		Sertifikāts (S)		Atbilstības deklarācija (R)			
		1+	1	2+	2	3	4
Ražotājs	Produkta sākotnējā tipa testēšana			R	R		R
	Ražošanas procesa kontrole	R	R	R	R	R	R
	Paraugu ņemšana no ražošanas un testēšana	R	R	R	R		
Notificēta institūcija	Produkta sākotnējā tipa testēšana	L	L			L	
	Ražotnes un ražošanas procesa kontroles sākotnējā novērtēšana	S/I	S/I	S/I	S/I		
	Nepārtraukta ražošanas procesa kontroles uzraudzība	S	S	S			
	Kontrolparaugu ņemšana no ražošanas, tirgus vai būvlaukuma un testēšana	L					

R= ražotājs, S= notificēta sertifikācijas institūcija, L= notificēta testēšanas laboratorija, I= notificēta inspicēšanas institūcija

Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšana

- Notificētā jeb paziņotā institūcija (NB) – sertifikācijas, inspicēšanas vai testēšanas institūcija, kuru dalībvalsts ir pilnvarojusi veikt noteiktas darbības produktu atbilstības apliecināšanā atbilstoši noteiktai kompetences sfērai
- Notificēto institūciju reģistrs NANDO:
<http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/>
- Latvijā pašlaik ir 4 paziņotās būvizstrādājumu atbilstības novērtēšanas institūcijas:

- Zinātņu akadēmijas Sertifikācijas centrs

www.ltn.lv/~certcn

- AS “Inspecta Latvia” (bij. Būvmateriālu un būvizstrādājumu atbilstības novērtēšanas centrs)

www.inspecta.lv; www.bbanc.lv

- SIA “Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts”
Testēšanas laboratorija

www.e-koks.lv

- RTU Polimēru materiālu testēšanas laboratorija

www.mlkf.rtu.lv/PMI/hbar/testlabor/testlabor.htm

Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšana (piemērs – līmētie konstrukciju kokmateriāli)

LVS EN 14080 ir noteikta atbilstības novērtēšanas sistēma 1, kas nosaka sekojošus uzdevumus ražotājam un notificētajai atbilstības novērtēšanas institūcijai.

- Ražotāja pienākums ir veikt:
 - ražošanas procesa kontroli;
 - produkcijas paraugu atlasīšanu ražotnē un to testēšanu atbilstoši ražotāja un notificētās institūcijas savstarpēji saskaņotai programmai.
- Notificētās institūcijas pienākums ir veikt:
 - sākotnējo līmēto kokmateriālu tipa testēšanu;
 - ražotnes un ražošanas procesa kontroles sistēmas sākotnējo inspicēšanu;
 - ražošanas procesa kontroles sistēmas nepārtrauktu uzraudzību.

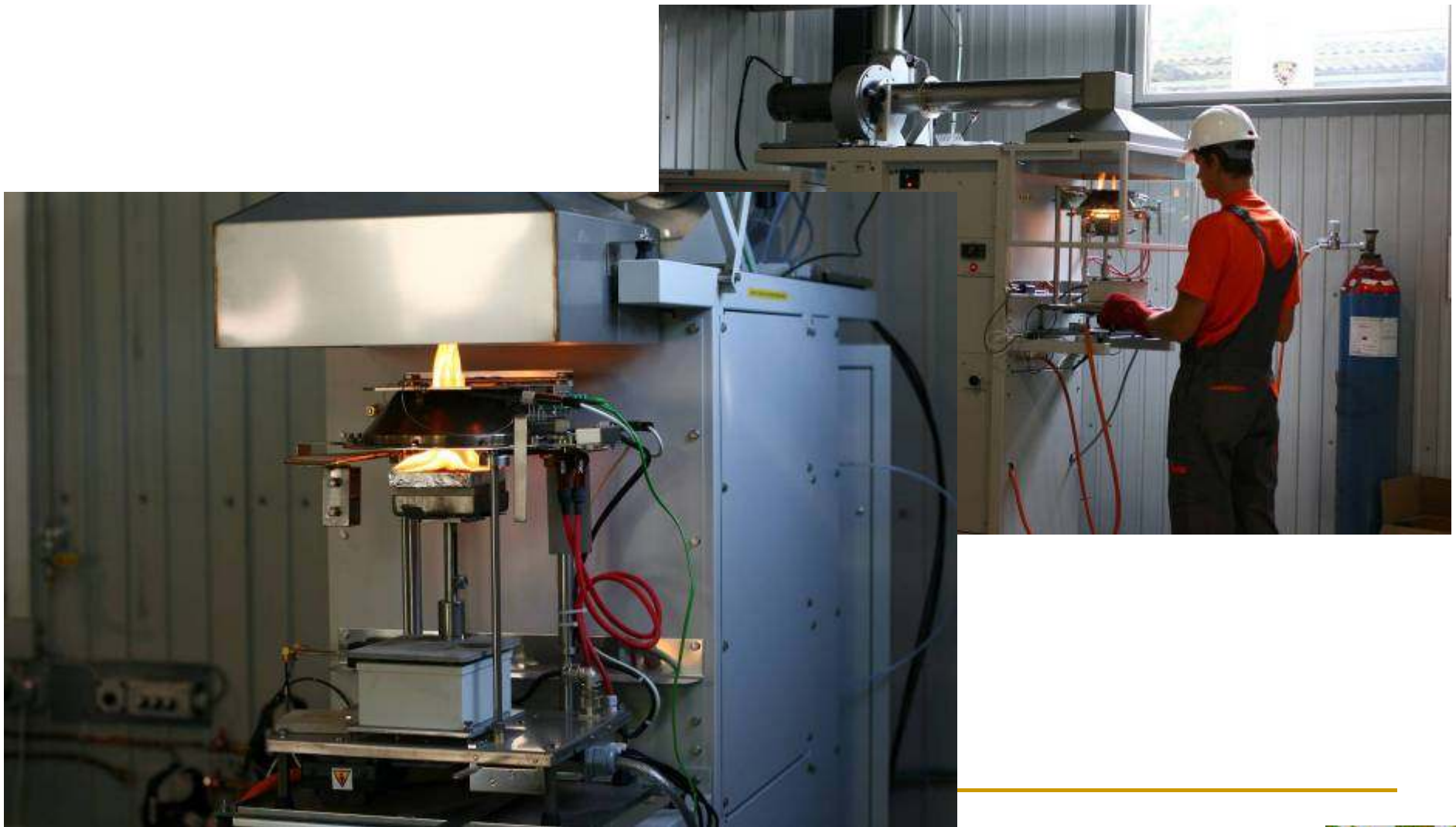
Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšana

- Ražošanas procesa kontrole (FPC) – pastāvīga kvalitātes nodrošināšanas sistēma, kas garantē noteiktu produktu parametru vērtības gatavai produkcijai. Galvenais ražotāja uzdevums produkta atbilstības nodrošināšanas sistēmā
- Sākotnējā tipa testēšana (ITT) – uzsākot ražot jaunu produktu vai ieviešot jaunu tehnoloģiju neieciešams veikt noteiktas produktu paraugu kopas testēšanu, lai noteiktu būtiskos parametrus. Sākotnējā tipa testēšana ir viena no atbilstības novērtēšanas sistēmas pamatdarbībām

Materiālu/izstrādājumu mehāniskā testēšana

Materiālu/izstrādājumu ugunsreakcijas testēšana

SIA Meža un koksnes produktu pētniecības
un attīstības institūts

Testēšanas laboratorija

Dobeles iela 41, Jelgava, LV-3001

Telefons: 63010605

Fakss: 63010609

E-pasts: meka@e-koks.lv

www.e-koks.lv